

Et rop om FRED – i det minste i verdensrommet!

Denne teksten ble først publisert den 10.12.2024

De samfunnsmessige virkningene av 5G, 6G og annen ny kommunikasjonsteknologi og kunstig intelligens (KI) – i samspill – er uoverskuelige. Det later det til at alle er enige om. Stadig flere røster advarer mot at det spesielt er måtene kriger føres på som står overfor en omveltning.

Vi har sett begynnelsen i Ukraina, på Gaza og i Libanon. Og nå strekker nye krigsmetoder seg ut i verdensrommet. Det trengs en ny fredsbevegelse. Det mener mange folk med interesse for hva slags samfunn og hva slags kriger IKT-utviklingen gir oss.

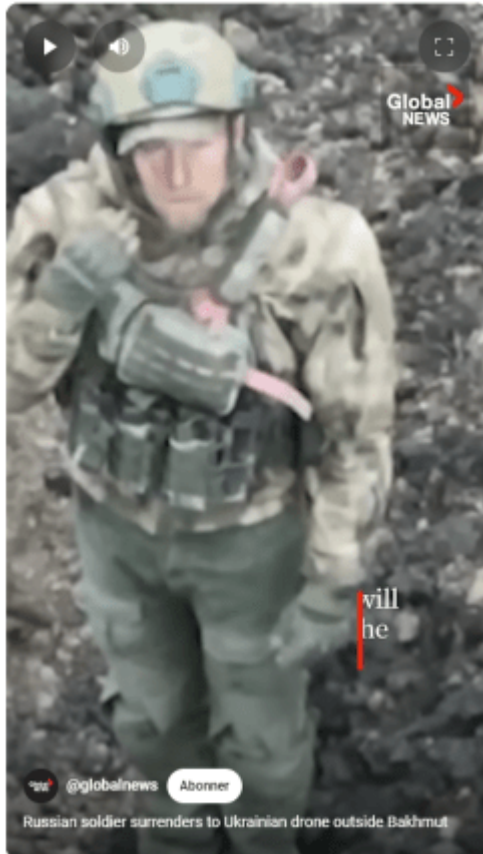
På land og til havs taper enormt kostbare tanks og slagskip kampen mot små, lette billige droner. Droner som opererer i sverm, kommuniserer seg i mellom underveis i (selvregulerende) maskenettverk og styrer seg selv mot målet utvikles nå - i det norske forsvaret. Det så vi på NRKs Dagsrevyen forleden. Det neste kan fort bli at dronene selv beslutter hva som skal være målet. Fra luftrommet over Gaza kommer de alt nå med forslag til droneoperatøren.

Mannskapet i en russisk tanks fordamper og tanksen sprenges i småbiter av en ukrainsk drone.

Men nå er det heller ikke lenger slik at vi begrenser oss til bakken og luften like over. Også verdensrommet militariseres nå, og der spiller de titusener av kommunikasjonssatellitter for 5G som skytes opp, og etter hvert 6G, en nøkkelrolle. Også i havet har dronene fått en rolle.

Det er heller ikke lenger slik at bare de rikeste kan delta i det nye våpenkappløpet: Satellitter og droner er billige. De kan settes sammen på gutterommet. Kamikaze-droner med granater

Russer forsøker å overgi seg til via kamera til en ukrainsk drone.

som tar knekken på store tanks, kan styres i felten eller fra en bunkers på andre siden av kloden - eller de kan "låses" til et mål og styre seg selv. Både små opprørsgrupper og store krigsnasjoner tvinges til å tenke helt nytt.

Da jeg gikk av med pensjon som forsker og strategirådgiver i Telenor, med krystallkula som arbeidsfelt, var det nettopp derfor jeg ønsket meg en drone i avskjedspresang – bare for å leke med den en gang eller fem. Det var i 2011, og droner var nytt, spennende og perspektivrikt. Dronen jeg fikk stimulerte fantasien og fikk meg til å lese science-fiction-bøker der droner hadde slike roller som vi i dag ser på YouTube fra slagmarken i Gaza, Libanon og Ukraina. Det virket den gang uhyre fjernt. Nå er det blitt virkelig.

Også satellitter er blitt billige og kan lages av studenter på NTNU. De skytes nå opp minst 60 om gangen og de kan veie bare ganske få kilo hver og gå i bane i fem års tid før de brenner opp i atmosfæren og etterlater en tynn sky av metallstøv som endrer Jordklodens elektriske hylster på helt uforutsigbart vis.

I dette vanvittige våpenkappløpet er det gjerne USA som fører an - som alltid med argumentet at USA må beskytte seg mot "Ondskapens akse", og så følger Russland og Kina på etter at de har advart mot eskaleringen, Det nye er at nå kan også houtier og hvem som helst av opprørsgrupper med tilstrekkelig dødsforakt melde seg på i våpenkappløpet og utfordre krigsmakter som stiller med fortidas tunge teknologier.

Noen krigsveteraner, teknologi-interesserte og folk som er opptatt av forurensningen fra mikrobølger forsøker nå gjennom paraplyorganisasjonen [Safe Tech International](#) å mobilisere for fred og advare mot bruken av de nye IKT-baserte teknologiene til krigsformål. For det er jo ikke slik at all teknologi som kan utvikles, med nødvendighet må tas i bruk! Vi må tro at menneskeheten er i stand til å handle på egenhånd - at teknologiutviklingen ikke låser fast våre handlingsvalg.

Det er på tide at også folk i IKT-bransjen gjør en innsats for å vekke opp fredsbevegelsen, for den må fornyes. Eller skal julens fredsbudskap bare være ord, mens våpenindustrien sender IKT-aksjene til værs? Om teknologi i seg selv kan sies å være nøytral, er det ikke slik at bruken av den er nøytral. I dag, på Alfred Nobels dødsdag, mens fredsprisen deles ut til fredsbevegelsen drevet av Hiroshimas og Nagasakis ofre, bør IKT-aksjonærene kanskje spørre seg: Er IKT-teknologien mindre ødeleggende? Svaret er ikke lenger så opplagt som jeg syntes det var for noen tiår siden. Hvilken side setter vi IKT-teknologien inn på?

Her får du en brosjyre jeg fikk med eposten her om dagen. Jeg har oversatt den til norsk. Last den ned her: [Teknologi-Kunstig-Intelligens-det-Militære-og-kringsmaskinen-v.1.pdf](#) og spre den gjerne sammen med julehilsenen!

Einar Flydal, den 10. desember 2024